

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o naknadnom pregledu provođenja preporuka
iz Izveštaja revizije učinka**

Upravljanje javnom rasvjetom u Republici Srpskoj

Broj: RU004-19-NP

Banja Luka, decembar 2025. godine

SADRŽAJ

LISTA SKRAĆENICA	2
1. UVOD.....	3
2. PROVOĐENJE PREPORUKA	4
2.1. Preporuka za jedinice lokalne samouprave.....	5
2.2. Preporuka za Fond za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti.....	8
2.3. Preporuka za Vladu Republike Srpske, odnosno nadležna ministarstva.....	9
3. ZAKLJUČAK	10
4. PRILOZI	11

**Naknadni pregled provođenja preporuka iz Izvještaja revizije učinka
"Upravljanje javnom rasvjetom u Republici Srpskoj"**

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске је, на основу Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске, а у складу са ISSAI оквиrom ревизије за јавни сектор који је релевантан за ревизију učinka, провела naknadni pregled provođenja preporuka iz Izvještaja revizije učinka "Upravljanje javnom rasvjetom u Republici Srpskoj" koji je objavljen 2020. godine.

Naknadni pregled podrazumijeva ispitivanje mjera i aktivnosti na provođenju preporuka koje su po Izvještaju revizije učinka preduzete od strane, prije svega jedinica lokalne samouprave u čijoj je nadležnosti upravljanje javnom rasvjetom, te Vlade Republike Srpske, Ministarstva energetike i rudarstva, Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju i Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske koji imaju određene uloge, nadležnosti i odgovornosti u kreiranju strateških, zakonskih i podzakonskih akata u oblasti energetske efikasnosti i provođenju mjera i aktivnosti za ispunjavanje ciljeva u ovoj oblasti, a samim tim i u oblasti javne rasvjete, i utvrđivanje statusa provedenosti preporuka u skladu sa Metodologijom revizije učinka.

Naknadni pregled pokazuje da su Vlada Republike Srpske, odnosno Ministarstvo energetike i rudarstva i Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Fond za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske i jedinice lokalne samouprave započeli i provodili mjere i aktivnosti čiju realizaciju treba nastaviti, odnosno iste okončati u narednom periodu, da bi se obezbijedilo adekvatno upravljanje i efikasno funkcionisanje javne rasvjete. Na osnovu informacija o aktivnostima i pokazatelja o ostvarenim rezultatima, revizija se u razumnoj mjeri uvjerila da od pet datih preporuka tri su djelimično provedene, a dvije preporuke su u toku provođenja.

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске је, у складу са одредбama Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске, доставила Nacrt izvještaja institucijama obuhvaćenim ovim naknadnim pregledom. Na Nacrt izvještaja nije bilo primjedbi.

Konačan izvještaj je dostavljen svim institucijama u skladu sa Zakonom o reviziji јавног сектора Републике Српске. Izvještaj je dostupan јавности putem internet stranice Главне службе за ревизију јавног сектора Републике Српске, www.qsr-rs.org.

Главни ревизор је donio Odluku da se provede ovaj naknadni pregled. Naknadni pregled proveo je revizorski tim u sastavu Mladenko Marković, vođa revizorskog tima i Vlado Vujanić i Vladimir Kremenović, članovi revizorskog tima.

Главни ревизор
Božana Trninić, s.r.

LISTA SKRAĆENICA

Vlada RS	Vlada Republike Srpske
GSRJS RS	Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske
MER	Ministarstvo energetike i rudarstva
MPUGE	Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju
Fond	Fond za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske
JLS	Jedinica lokalne samouprave
KM	Konvertibilna marka

1. UVOD

Главна служба за reviziju javnog sektora Republike Srpske (u daljem tekstu: GSRJS RS) je provela reviziju učinka i u julu 2020. godine objavila Izvještaj revizije učinka "Upravljanje javnom rasvjetom u Republici Srpskoj". Osnovni cilj revizije je bio davanje odgovora na pitanje da li postojeće mjere i aktivnosti jedinica lokalne samouprave (u daljem tekstu: JLS) i drugih nadležnih institucija na upravljanju javnom rasvjetom doprinose unapređenju funkcionalnosti javne rasvjete i smanjenju troškova javne rasvjete.

Osnovni nalazi i zaključci u Izvještaju revizije učinka iz 2020. godine su pokazali da u upravljanju javnom rasvjetom nije bio, u dovoljnoj mjeri, uspostavljen efikasan sistem koji bi omogućio povećanje funkcionalnosti i smanjenje troškova javne rasvjete.

Ovim naknadnim pregledom provođenja preporuka datih u Izvještaju revizije učinka "Upravljanje javnom rasvjetom u Republici Srpskoj" se ispituje kako su nadležne institucije reagovalе na Izvještaj revizije učinka, da li su doneseni akcioni planovi, da li je postupano po akcionim planovima i ispitivanje provedenih mjera i aktivnosti na provođenju preporuka. Ukupno je dato pet preporuka, od kojih su tri preporuke date JLS, jedna preporuka je data Fondu za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske (u daljem tekstu: Fond) i jedna preporuka je data Vladi Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada RS), Ministarstvu energetike i rudarstva (u daljem tekstu: MER) i Ministarstvu za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju (u daljem tekstu: MPUGE).

Ispitivanja preduzimanih mjera i aktivnosti na provođenju preporuka revizije su vršena u 15 JLS (Banja Luka, Gradiška, Trebinje, Kneževo, Doboj, Zvornik, Prnjavor, Mrkonjić Grad, Laktaši, Vukosavlje, Istočni Stari Grad, Istočna Ilidža, Ljubinje, Rudo i Kostajnica), Fondu i Vladi RS, odnosno MER i MPUGE. Naknadnim pregledom je obuhvaćen period od pet godina, a što podrazumijeva period od objavljivanja Izvještaja revizije učinka 2020. godine pa do kraja 2024. godine.

U vršenju naknadnog pregleda kao izvori podataka i informacija korišteni su:

- ✓ Zakoni i drugi propisi relevantni za funkcionisanje javne rasvjete;
- ✓ Programi/planovi rada, izvještaji i informacije Vlade RS, ministarstava i Fonda;
- ✓ Planovi i programi institucija sa definisanim mjerama i aktivnostima na provođenju preporuka;
- ✓ Podaci i informacije iz upitnika koje su, po zahtjevu u definisanoj formi, popunili predstavnici institucija obuhvaćenih naknadnim pregledom;
- ✓ Evidencije i podaci o javnoj rasvjeti kojima raspolažu institucije obuhvaćene naknadnim pregledom;
- ✓ Strateška i razvojna dokumenta JLS;
- ✓ Programska i planska dokumenta, izvještaji i informacije JLS u vezi sa javnom rasvjetom;
- ✓ Studije, elaborati, analize i druga slična dokumenta relevantna za javnu rasvjetu;
- ✓ Ugovori o izgradnji, rekonstrukciji/modernizaciji i održavanju javne rasvjete sa pratećom dokumentacijom o njihovoj realizaciji;
- ✓ Procedure i druga interna akta JLS koja se odnose na javnu rasvjetu i njeno funkcionisanje;
- ✓ Evidencije i podaci o kvarovima i drugim problemima u funkcionisanju javne rasvjete, te dokumentacija o njihovom rješavanju.

2. PROVOĐENJE PREPORUKA

U svrhu izvještavanja o načinu provođenja preporuka revizije učinka u posmatranom periodu naknadnog pregleda i potrebne ocjene nivoa provedenosti svake od preporuka i za svaki od subjekata povezanu sa određenim obimom nadležnosti, mogući statusi provedenosti su klasifikovani u pet kategorija:

PREPORUKA JE POTPUNO PROVEDENA	- Institucije i javna preduzeća su provele ili u kontinuitetu provode preporuku; - Potpuno provođenje preporuke je dokumentovano.
PREPORUKA JE DJELIMIČNO PROVEDENA	- Institucije i javna preduzeća su preduzele aktivnosti na provođenju preporuke; - Institucije i javna preduzeća provode aktivnosti, ali preporuka nije u potpunosti provedena; - djelimično provođenje preporuke je dokumentovano.
PROVOĐENJE PREPORUKE U TOKU	- Institucije i javna preduzeća preduzimaju aktivnosti na provođenju preporuke; - Aktivnosti institucija i javnih preduzeća se ne provode kontinuirano i planiranom dinamikom; - Preporuka nije provedena ni u potpunosti, ni djelimično; - Aktivnosti u toku dokumentovane.
PREPORUKA NIJE PROVEDENA	- Institucije i javna preduzeća nisu preduzele aktivnosti na provođenju preporuke; - Preporuka nije provedena ni djelimično, ni u potpunosti; - Nije dokumentovano da su se preduzimale mjere na provođenju preporuke.
PREPORUKA NIJE AKTUELNA	- Institucije i javna preduzeća nisu preduzimale aktivnosti na provođenju preporuke, u međuvremenu su nastupile okolnosti koje su preporuku učinile neaktuelnom (promjena regulative, nadležnosti, odgovornosti i dr.).

Nakon objave Izvještaja revizije učinka "Upravljanje javnom rasvjetom u Republici Srpskoj" pet JLS koje su bila u uzorku su dostavile GSRJS RS akcione planove za provođenje preporuka. Osim njih, akcione planove za provođenje preporuka su dostavile i tri JLS (Bratunac, Gacko i Milići) koje nisu bile u uzorku.

Nalazi naknadnog pregleda provođenja preporuka iz Izvještaja revizije učinka "Upravljanje javnom rasvjetom u Republici Srpskoj", u ovom poglavlju se prezentuju u skladu sa strukturom datih preporuka. To podrazumijeva da se nalazi prezentuju posebno za svaku od datih preporuka i da se odnose na JLS, Fond i Vladu RS i ministarstva koja su obuhvaćena revizijom učinka.

2.1. Preporuka za jedinice lokalne samouprave

Od 15 JLS, koje su bile obuhvaćene detaljnijim ispitivanjima tokom provođenja revizije učinka, akcione planove za provođenje preporuka po Izvještaju revizije učinka "Upravljanje javnom rasvjetom u Republici Srpskoj" dostavilo je pet i to: Gradiška, Trebinje, Doboј, Laktaši i Mrkonjić Grad. Za svaku od datih preporuka, navedene JLS su u akcionim planovima definisale po jednu ili više aktivnosti koje su planirale provesti kako bi unaprijedile upravljanje javnom rasvjetom i njenu energetsку efikasnost.

U posmatranom periodu većina JLS obuhvaćenih naknadnim pregledom provođenja preporuka revizije učinka su preduzimale određene aktivnosti i angažovale resurse u cilju stvaranja povoljnijeg ambijenta, izgradnje i modernizacije javne rasvjete, kao i unapređenja funkcionalnosti i smanjenja troškova javne rasvjete. Navedene aktivnosti su u skladu sa preporukama iz Izvještaja revizije učinka.¹

Prva preporuka

Uspostave neophodne pretpostavke koje će omogućiti potpunu i pouzdanu osnovu za planiranje i provođenje aktivnosti na planu efikasnog upravljanja javnom rasvjetom.

Status preporuke: Preporuka je djelimično provedena

Образложење статуса:

JLS su, u cilju provođenja ove preporuke, trebale da uspostave evidencije o javnoj rasvjeti i iste koriste prilikom planiranja mjera i aktivnosti na upravljanju javnom rasvjetom. Takođe su trebale da, u skladu sa strateškim i razvojnim dokumentima, izrađuju planove izgradnje, rekonstrukcije i održavanja javne rasvjete na osnovu utvrđenih kriterijuma za određivanje prioriteta.

U posmatranom periodu, JLS obuhvaćene naknadnim pregledom uglavnom su uspostavile i vodile određene evidencije o javnoj rasvjeti, odnosno raspolagale su sa podacima o broju i vrsti rasvjetnih tijela, potrošnji električne energije za javnu rasvjetu i troškovima električne energije. Evidencije su najčešće vođene u vidu eksel tabela, a pojedine JLS, po pravili one koje su razvijenije i/ili su izvršile modernizaciju javne rasvjete, raspolagale su sa kompleksnijim bazama podataka o javnoj rasvjeti i informacionom podrškom za upravljanje javnom rasvjetom.

Većina JLS se u svojim strateškim i razvojnim dokumentima opredijelila za izgradnju i modernizaciju javne rasvjete i povećanje njene energetske efikasnosti. U tom kontekstu pojedine JLS su raspolagale različitim studijama, elaboratima i analizama koje su moguća osnova za modernizaciju cjelokupne javne rasvjete i značajno unapređenje njene energetske efikasnosti.

JLS, u posmatranom periodu, uglavnom nisu donosile zasebne planove izgradnje, rekonstrukcije i održavanja javne rasvjete, nego su navedene aktivnosti po pravilu bile sadržane u planskim i programskim dokumentima koji se odnose na kapitalna ulaganja, zajedničku komunalnu potrošnju i sl. Na osnovu tih dokumenata, u skladu sa mogućnostima, u budžetima JLS su planirana sredstva za izgradnju, rekonstrukciju i održavanje javne rasvjete. Konkretni interni akti JLS u kojima su detaljno definisani kriterijumi i na bazi njih utvrđeni prioriteti u izgradnji i modernizaciji javne rasvjete reviziji nisu prezentovani, već su, po pravilu, u pomenutim programskim i planskim dokumentima

¹ Prilog broj 2 – Statusi provedenosti preporuka revizije učinka u JLS obuhvaćenim naknadnim pregledom

navedena područja koja su određena kao prioriteti za izgradnju i modernizaciju javne rasvjete.

Druga preporuka

Planiraju i provode mjere na unapređenju javne rasvjete kroz aktivnosti na izgradnji nove mreže, rekonstrukciji, investicionom i tekućem održavanju postojeće mreže javne rasvjete, koje će rezultirati smanjenjem potrošnje i troškova električne energije i povećanjem njene funkcionalnosti

Status preporuke: Preporuka je djelimično provedena

Образложење статуса:

U cilju realizacije ove preporuke JLS su trebale da planiraju i provode mjere i aktivnosti i vrše promjene u regulisanju režima rada javne rasvjete koji će dugoročno obezbijediti smanjenje potrošnje električne energije i povećanje funkcionalnosti javne rasvjete.

Sve JLS obuhvaćene naknadnim pregledom su, u manjoj ili većoj mjeri, preduzimale aktivnosti na unapređenju javne rasvjete kroz njenu izgradnju i modernizaciju. To je vidljivo iz činjenice da se u 2024. godini u odnosu na 2019. godinu broj rasvjetnih tijela po pojedinim JLS povećao od 4% do 93%, odnosno za sve JLS zbirno za 20%. Pri tome, u svim JLS se povećao broj LED odnosno savremenih energetski efikasnih rasvjetnih tijela, odnosno zbirno za sve JLS povećao se oko 4,5 puta, a broj energetski neefikasnih rasvjetnih tijela se smanjio za 43%.²

U posmatranom periodu zamjenu kompletne energetski neefikasne javne rasvjete izvršile su četiri JLS (Gradiška, Doboj, Laktaši, Ljubinje), tako da zajedno sa tri JLS (Istočna Ilidža, Rudo, Kostajnica) koje su to učinile ranije, gotovo polovina JLS obuhvaćenih naknadnim pregledom raspolagala je sa javnom rasvjetom koju u potpunosti čine energetski efikasna rasvjetna tijela. Rekonstrukciji javne rasvjete se, po pravilu, pristupalo na osnovu izrađenih analiza, studija i elaborata koji su potvrđivali opravdanost zamjene energetski neefikasnih rasvjetnih tijela. JLS su primjenjivale različite modele finansiranja rekonstrukcije, odnosno modernizacije javne rasvjete. Modernizacija javne rasvjete je uglavnom obuhvatala i određene promjene u načinu regulisanja režima rada javne rasvjete sa tehnički naprednijim i kvalitetnijim rješenjima.

Polazeći od donesenih programsko-planskih dokumenata, ostale JLS su uglavnom provodile parcijalnu i postepenu modernizaciju javne rasvjete. Učešće energetski efikasnih u ukupnom broju rasvjetnih tijela, krajem 2024. godine, u tim JLS bilo je od 6% do 85%, što predstavlja prosječno poboljšanje za 31 procentni poen u odnosu na 2019. godinu.

U većem dijelu posmatranih JLS vršeno je poređenje podataka i/ili određene analize rezultata ostvarenih modernizacijom cjelokupne ili dijela javne rasvjete, primarno u kontekstu poređenja utrošene električne energije i ostvarenih troškova po tom osnovu u različitim periodima. Prezentovana dokumenta i analize su pokazivale manju potrošnju električne energije iskazanu u jedinici mjere (kWh). Pozitivna iskustva sa ugradnjom energetski efikasnih rasvjetnih tijela su korišćena u JLS na način da, prema podacima iz dostavljenih upitnika, posljednjih nekoliko godina gotovo uopšte nisu ugrađivana rasvjetna tijela na bazi žive, natrijuma i sl.

Ulaganja u javnu rasvjetu, u posmatranom periodu, JLS su uglavnom vršile iz vlastitih sredstava, odnosno iz budžeta, a u manjem obimu iz projekata ili pribavljenih bespovratnih sredstava. Rashodi i izdaci posmatranih JLS za javnu rasvjetu su tokom godina rasli, tako

² Prilog broj 3 - Podaci o broju, vrsti i strukturi rasvjetnih tijela javne rasvjete u JLS obuhvaćenim naknadnim pregledom

da su u 2024. godini bili za oko 50% veći nego u 2019. godini, što je primarno uzrokovano proširenjem i modernizacijom javne rasvjete i povećanjem cijene električne energije. U najvećoj mjeri, više nego dvostruko, su porasli izdaci za izgradnju, investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju javne rasvjete.³

Treća preporuka

Uspostave i provode kontinuirane provjere funkcionalnosti i ispravnosti javne rasvjete i osiguraju pravovremenu i odgovarajuću reakciju na utvrđene nedostatke u funkcionisanju javne rasvjete.

Status preporuke: Preporuka je djelimično provedena

Образложење статуса:

JLS su, u posmatranom periodu, na razne načine uključivale različite aktere u cilju pribavljanja informacija o funkcionisanju i kvarovima na javnoj rasvjeti. Manji dio JLS je raspolagao informatičkom podrškom u kontekstu upravljanja javnom rasvjetom, a neke od njih su zaključivale ugovore o upravljanju javnom rasvjetom sa poslovnim subjektima koje se bave tim poslovima. Građanima i pravnim subjektima je, u zavisnosti od JLS, na različite načine omogućeno da prijavljuju kvarove, lično dolaskom u JLS i podnošenjem pisanih ili usmenih prijava, elektronskim putem, telefonski, putem određenih platformi i aplikacija, uz eventualno angažovanje zaposlenih u JLS i javnim komunalnim preduzećima.

Manji dio JLS imao je definisane pisane procedure o održavanju javne rasvjete, prijavama kvarova, otklanjanju kvarova i nadzoru nad izvođenjem radova u vezi sa tim poslovima. Uglavnom su to bile procedure definisane u tzv. Mapama procesa u okviru uspostavljanja sistema internih finansijskih kontrola u JLS. Postupanje, odnosno obaveze predstavnika JLS i predstavnika privrednih društava ili fizičkih lica koja održavaju javnu rasvjetu u JLS su, u određenoj mjeri, sadržane u zaključenim ugovorima o održavanju javne rasvjete.

Većina JLS ima zaključene ugovore o održavanju javne rasvjete, prvenstveno sa privrednim društvima, a pojedine JLS i sa fizičkim licima koja obavljaju te poslove. Prakse JLS su različite, pojedine JLS imaju zaključene ugovore o održavanju javne rasvjete koji obuhvataju cijelu godinu, kod pojedinih JLS ugovorima nije obuhvaćeno prvih nekoliko mjeseci u toku godine, dok se ne provede javna nabavka i zaključi ugovor. Pojedine JLS, uglavnom manje i nerazvijene, tokom godine su zaključivale jedan ili nekoliko ugovora o održavanju javne rasvjete, odnosno zamjeni nefunkcionalnih rasvjetnih tijela, koji se realizuju u kraćem roku, npr. u roku od mjesec dana.

Najčešća praksa u JLS je, da se nakon identifikovanja kvarova na javnoj rasvjeti, subjektu koji vrši održavanje javne rasvjete ispostavlja radni nalog za otklanjanje kvarova, po kojem se postupa u zavisnosti od stepena hitnoće i rokova utvrđenih u ugovoru o održavanju. Subjekt koji vrši održavanje javne rasvjete otklanja kvarove i za izvršene radove/usluge ispostavlja fakturu JLS, a nadzor nad izvršenim radovima/uslugama vrši privredni subjekt ili fizičko lice sa kojim JLS ima zaključen ugovor o tim poslovima ili predstavnik JLS.

³ Prilog broj 4 - Podaci o rashodima i izdacima u vezi sa javnom rasvjetom u JLS obuhvaćenim naknadnim pregledom

2.2. Preporuka za Fond za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost

Fond nije izradio Akcioni plan za provođenje preporuka revizije učinka.

Prva preporuka

Preporučuje se Fondu za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost da u skladu sa postojećom pravnom regulativom, u okviru utvrđenih nadležnosti i utvrđenom kapacitetu, provodeći redovne aktivnosti, pruži podršku u realizaciji projekata energetske efikasnosti u oblasti javne rasvjete.

Status preporuke: Provođenje preporuke u toku

Образложење статуса:

Fond je, u cilju provođenja ove preporuke revizije, u okviru uspostavljanja funkcionalnih baza podataka o energetske efikasnosti, trebao da uspostavi i baze podataka o javnoj rasvjeti i omogući njihovo korišćenje od strane nadležnih institucija. Takođe, trebao je da JLS omogući pristup finansijskim sredstvima namijenjenim za provođenje mjera i aktivnosti na realizaciji projekata javne rasvjete u okviru projekata energetske efikasnosti.

U Fondu nije uspostavljena funkcionalna baza podataka o energetske efikasnosti koja bi trebala uključivati i podatke o javnoj rasvjeti, budući da podzakonski akt⁴ kojim se detaljnije uređuje uspostavljanje i vođenje baze podataka o energetske efikasnosti nije donesen.⁵

Razvojni program ujedinjenih nacija (UNDP) u Bosni i Hercegovini je, u saradnji sa Fondom, u junu 2019. godine, raspisao javni poziv u okviru projekta "Zeleni ekonomski razvoj - GED". U okviru ovog projekta u 20 JLS iz RS izvršen je detaljan energetski pregled za javnu rasvjetu i izrađene su studije izvodljivosti za instalaciju energetske efikasne sistema javne rasvjete. Studije sadrže sistematizovane podatke o javnoj rasvjeti i u pojedinim JLS su poslužile kao osnova za pristupanje rekonstrukciji, odnosno modernizaciji javne rasvjete.

Fond je, u periodu 2020-2024. godina, sufinansirao Projekat "Instalacija novih EE sistema javne rasvjete u opštini Srebrenica" u iznosu 100.000 KM po Odluci Vlade RS od 9.9.2021. godine.⁶

U posmatranom periodu, Fond nije raspisivao javne konkurse za dodjelu sredstava za projekte energetske efikasnosti javne rasvjete, odnosno osim navedenih, nije sufinansirao druge projekte energetske efikasnosti javne rasvjete u JLS.

⁴ Odredbama člana 23. i člana 27. Zakona o energetske efikasnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 59/13) propisano je da Fond uspostavlja i vodi bazu podataka o energetske efikasnosti, a direktor Fonda će u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog zakona donijeti podzakonski akt, uz prethodno pribavljeno mišljenje MER i MPUGE, kojim se propisuje sadržaj, struktura i način prikupljanja i pružanja informacija za potrebe vođenja baze podataka o energetske efikasnosti, kao i dostupnost ovih informacija javnosti.

⁵ Reviziji je dokumentovana radna verzija Pravilnika o uspostavljanju i vođenju baze podataka o energetske efikasnosti, 2025. godina

⁶ Fond sufinansira i Projekat "Izgradnja i sanacija ulične rasvjete na području Opštine Osmaci" po Odluci Vlade RS od 11.09.2025. godine. Realizacija ovog projekta je u toku.

2.3. Preporuka za Vladu Republike Srpske, odnosno nadležna ministarstva

Vlada RS, odnosno MER i MPUGE nisu izradili Akcioni plan za provođenje preporuka revizije učinka.

Prva preporuka

Preporučuje se Vladi Republike Srpske, odnosno nadležnim ministarstvima, da uspostavi pravni okvir koji će omogućiti efikasnije i efektivnije finansiranje projekata javne rasvjete.

Status preporuke: Provođenje preporuke u toku

Образложење статуса:

U cilju provođenja ove preporuke Vlada RS je trebala, putem nadležnih ministarstva, preispitati i analizirati primjenu postojećih zakonskih rješenja i drugih propisa, koji se odnose na energetske efikasnost i preduzeti neophodne aktivnosti kako bi JLS omogućili podršku u provođenju mjera na unapređenju sistema javne rasvjete.

U kontekstu preispitivanja i analize primjene postojećih zakonskih rješenja i drugih propisa, nadležne institucije su u 2023. godini izvršile izmjene i dopune Zakona o energetici⁷. Izmjenama i dopunama navedenog zakona utvrđeno je da se ciljevi razvoja RS definišu Energetskim i klimatskim planom Republike Srpske, te da će Vlada RS donijeti ovaj plan u roku od godinu dana od stupanja na snagu izmjena i dopuna ovog zakona, odnosno do početka marta 2024. godine.

Energetski i klimatski plan Republike Srpske je izrađen u radnoj varijanti koja je predmet usaglašavanja na različitim nivoima i između različitih institucija, a u navedene aktivnosti su značajnoj mjeri uključeni MER i MPUGE.⁸ U skladu sa relevantnim zaključkom Vlade RS⁹ izrada Integrisanog energetskog i klimatskog plana BiH za period 2021-2030. godina se vrši po modularnom principu, tako da isti sadrži integrisane energetske i klimatske planove entiteta, i da isti zasebno prikazuje poziciju RS u datoj oblasti i usaglašena okvirna strateška opredjeljenja na nivou Bosne i Hercegovine.

U Godišnjem planu rada za 2024. godinu MER je planiralo unapređenje pravnog okvira u oblasti energetske efikasnosti, odnosno pripremu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetske efikasnosti, ali navedena aktivnost nije realizovana. Unapređenje pravnog okvira u oblasti energetske efikasnosti ovo ministarstvo je planiralo i u Godišnjem planu rada za 2025. godinu.

Predstavnici MER su, u posmatranom periodu, ostvarivali komunikaciju i saradnju sa predstavnicima JLS, odnosno Saveza opština i gradova Republike Srpske u kontekstu aktuelnih tema iz oblasti energetske efikasnosti.

⁷ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetici („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 16/23)

⁸ Reviziji je dostavljen Energetski i klimatski plan Republike Srpske za period do 2030. godine, radni dokument v.5 i dokumentacija u kontekstu izrade i usaglašavanja ovog plana

⁹ Zaključak Vlade RS broj 04/1-012-2-1372/20 od 04.05.2020. godine

3. ZAKLJUČAK

Главна служба за reviziju javnog sektora Republike Srpske je provela naknadni pregled provođenja preporuka iz Izvještaja revizije učinka "Upravljanje javnom rasvjetom u Republici Srpskoj".

Nalazi provedenog naknadnog pregleda pokazuju da su, u posmatranom periodu, Vlada Republike Srpske, odnosno Ministarstvo energetike i rudarstva i Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Fond za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske i jedinice lokalne samouprave započeli i provodili mjere i aktivnosti čiju realizaciju treba nastaviti, odnosno iste okončati u narednom periodu, da bi se obezbijedilo adekvatno upravljanje i efikasno funkcionisanje javne rasvjete.

Vlada Republike Srpske, Ministarstvo energetike i rudarstva i Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju su započeli, odnosno provodili određene aktivnosti koje su primarno usmjerene na izmjene i dopune, odnosno unapređenje propisa relevantnih za energetiku i energetske efikasnosti, a u okviru toga i javnu rasvjetu. Navedene aktivnosti nisu u potpunosti okončane, budući da su izvršene izmjene i dopune Zakona o energetici, a aktivnosti na pripremi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetske efikasnosti i donošenju Energetskog i klimatskog plana Republike Srpske su još uvijek u toku.

Fond za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti nije uspostavio funkcionalnu bazu podataka o energetske efikasnosti koja treba uključivati i podatke o javnoj rasvjeti, ali su preduzimane aktivnosti na izradi podzakonskog akta koji je preduslov za adekvatno uspostavljanje te baze podataka. U manjem obimu Fond je, na osnovu odluka Vlade Republike Srpske, sufinansirao projekte modernizacije javne rasvjete u jedinicama lokalne samouprave, dok javne konkurse za dodjelu sredstava za projekte energetske efikasnosti javne rasvjete nije raspisivao.

Većina jedinica lokalne samouprave su preduzimale, u manjem ili većem obimu, aktivnosti na uspostavljanju evidencija o javnoj rasvjeti, izradi studija, programskih i planskih dokumenata na osnovu kojih su pristupale izgradnji, rekonstrukciji i održavanju javne rasvjete. Ostvareni rezultati ukazuju na opravdanost preduzimanja takvih aktivnosti. Definisane pisane procedure o održavanju javne rasvjete jedinice lokalne samouprave uglavnom nemaju, već su uz različite pristupe i na osnovu angažmana različitih učesnika, preduzimale aktivnosti u cilju identifikovanja kvarova na javnoj rasvjeti i uspostavile manje ili više uspješne prakse održavanja funkcionalnosti javne rasvjete.

Na osnovu informacija o aktivnostima i pokazatelja o ostvarenim rezultatima, revizija se u razumnoj mjeri uvjerila da od pet datih preporuka tri su djelimično provedene, a dvije preporuke su u toku provođenja. U cilju efikasnog okončanja preostalog dijela aktivnosti na realizaciji preporuka, revizija preporučuje da se preduzmu neophodne mjere i aktivnosti radi potpunog provođenja preporuka datih u Izvještaju revizije učinka "Upravljanje javnom rasvjetom u Republici Srpskoj", a sve u cilju unapređenja upravljanja javnom rasvjetom, odnosno povećanja funkcionalnosti i smanjenja troškova javne rasvjete.

Vođa revizorskog tima
Mladenko Marković, s.r.

Član revizorskog tima
Vlado Vujanić, s.r.

Član revizorskog tima
Vladimir Kremenović, s.r.

4. PRILOZI

Prilog broj 1

Lista referenci – popis akata

1. Zakon o komunalnim djelatnostima (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 124/11 i 100/17);
2. Zakon o energetske efikasnosti (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 59/13);
3. Zakon o obnovljivim izvorima energije i efikasnoj kogeneraciji (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 39/13, 108/13, 79/15 i 26/19);
4. Zakon o obnovljivim izvorima energije (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 16/22);
5. Zakon o energetici (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 49/09 i 16/23);
6. Zakon o javno-privatnom partnerstvu u Republici Srpskoj (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 59/09 i 63/11);
7. Zakon o Fondu i finansiranju zaštite životne sredine Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske broj, 117/11, 63/14, 90/16 i 132/22);
8. Pravilnik o načinu i kriterijumima za dodjelu finansijskih sredstava i mjerilima za ocjenjivanje prijedloga za dodjeljivanje sredstava Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 71/14, 65/18 i 88/24);
9. Pravilnik o načinu i kriterijumima za dodjelu finansijskih sredstava i mjerilima za ocjenjivanje prijedloga za dodjeljivanje sredstava Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 45/25);
10. Pravilnik o uspostavljanju i vođenju baze podataka o energetske efikasnosti, Fond za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske - Radna verzija, 2025. godina;
11. Energetski i klimatski plan Republike Srpske za period do 2030. godine – Radni dokument v. 5, sa dokumentacijom u kontekstu izrade i usaglašavanja;
12. Programi rada Vlade Republike Srpske u periodu 2020 - 2025. godina;
13. Godišnji plan rada Ministarstva energetike i rudarstva za 2024. godinu;
14. Godišnji izvještaj o radu Ministarstva energetike i rudarstva za 2024. godinu;
15. Dokumentacija i korespondencija Ministarstva energetike i rudarstva i Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju sa Savezom opština i gradova Republike Srpske, odnosno jedinicama lokalne samouprave;
16. Godišnji planovi rada i finansijski planovi Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske za 2020, 2021, 2022, 2023. i 2024. godinu;
17. Izvještaji o izvršenju Plana rada i finansijskog plana Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske za 2020, 2021, 2022. i 2024. godinu;
18. Strateški i razvojni dokumenti jedinica lokalne samouprave obuhvaćenih naknadnim pregledom;
19. SECAP/LEEAP/SEAP jedinica lokalne samouprave obuhvaćenih naknadnim pregledom;
20. Programi zajedničke komunalne potrošnje jedinica lokalne samouprave obuhvaćenih naknadnim pregledom;
21. Planovi kapitalnih ulaganja jedinica lokalne samouprave obuhvaćenih naknadnim pregledom;
22. Mape procesa sa procedurama održavanja javne rasvjete u jedinicama lokalne samouprave obuhvaćenih naknadnim pregledom;

23. Evidencije jedinica lokalne samouprave obuhvaćenih naknadnim pregledom o broju, strukturi, izdacima i troškovima javne rasvjete;
24. Popunjeni upitnici jedinica lokalne samouprave obuhvaćenih naknadnim pregledom, na zahtjev Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske;
25. Ugovori o izgradnji/rekonstrukciji/modernizaciji javne rasvjete jedinica lokalne samouprave obuhvaćenih naknadnim pregledom i dokumentacija u vezi sa njihovom realizacijom;
26. Evidencije i podaci o kvarovima na javnoj rasvjeti u jedinicama lokalne samouprave obuhvaćenih naknadnim pregledom;
27. Ugovori o održavanju javne rasvjete jedinica lokalne samouprave obuhvaćenih naknadnim pregledom i dokumentacija u vezi sa njihovom realizacijom;
28. Studije izvodljivosti za instalaciju energetski efikasnih sistema javne rasvjete u jedinicama lokalne samouprave, elaborati i analize u kontekstu javne rasvjete;
29. Druga dokumentacija dostavljena od institucija obuhvaćenih naknadnim pregledom.

Prilog broj 2

Statusi provedenosti preporuka revizije učinka u JLS obuhvaćenim naknadnim pregledom

R. br.	Statusi provedenosti preporuka u JLS	Broj JLS		
		Preporuka 1	Preporuka 2	Preporuka 3
1.	PREPORUKA JE POTPUNO PROVEDENA	6	5	4
2.	PREPORUKA JE DJELIMIČNO PROVEDENA	8	8	10
3.	PROVOĐENJE PREPORUKE U TOKU	0	1	0
4.	PREPORUKA NIJE PROVEDENA	1	1	1
5.	PREPORUKA NIJE AKTUELNA	0	0	0
UKUPNO		15	15	15

Izvor podataka: Dokumentacija dostavljena iz JLS; Ilustracija GSRJS RS

Prilog broj 3

Podaci o broju, vrsti i strukturi rasvjetnih tijela javne rasvjete u JLS obuhvaćenim naknadnim pregledom

R. br.	Opis	Broj rasvjetnih tijela po godinama		Promjena broja rasvjetnih tijela (%)	Struktura rasvjetnih tijela po godinama (%)	
		2019.	2024.		2019.	2024.
1.	LED (savremena) rasvjetna tijela	10.102	45.242	348%	16%	61%
2.	Rasvjetna tijela na bazi žive, natrijuma i sl.	51.984	29.440	-43%	84%	39%
Ukupno rasvjetnih tijela		62.086	74.682	20%	100%	100%

Izvor podataka: JLS, podaci prikupljeni putem upitnika; Ilustracija GSRJS RS

Prilog broj 4

Podaci o rashodima i izdacima u vezi sa javnom rasvjetom u JLS obuhvaćenim naknadnim pregledom

R. br.	Opis rashoda i izdataka za javnu rasvjetu	Iznos (miliona KM)		Učešće (%)		Promjena 2024/2019 (%)
		2019.	2024.	2019.	2024.	
1.	Rashodi za tekuće održavanja javne rasvjete	0,8	0,9	11%	9%	13%
2.	Izdaci za izgradnju, investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju javne rasvjete	1,0	2,3	15%	21%	121%
3.	Rashodi po osnovu utroška električne energije za javnu rasvjetu	5,2	7,4	74%	70%	41%
Ukupno		7,1	10,6	100%	100%	50%

Izvor podataka: JLS, podaci prikupljeni putem upitnika; Ilustracija GSRJS RS